

OBSAH

První část

1. KAPITOLA	15
-------------------	----

ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA PLATEBNÍHO STYKU	15
--	----

Úvod	15
1.1. PRÁVNÍ VÝCHODISKA PRO REALIZACI PLATEBNÍHO STYKU	16
1.1.1. <i>Obchodní banka a její úloha</i>	16
1.1.2. <i>Česká národní banka</i>	17
1.2. PRÁVNÍ ÚPRAVA PLATEBNÍHO STYKU	18
<i>Základní právní předpisy</i>	18
1.2.1. <i>Zákon o platebním styku</i>	18
1.2.2. <i>Zákon o bankách</i>	19
1.2.3. <i>Obchodní zákoník</i>	20
1.2.4. <i>Zákon směnečný a sekový</i>	21
1.2.5. <i>Zákon o finančním arbitrovi</i>	21
1.2.6. <i>Vyhláška ČNB, kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování (dále jen vyhláška o platebním styku)</i>	22
1.2.7. <i>Všeobecné obchodní podmínky České národní banky</i>	22
1.2.8. <i>Další předpisy</i>	23
1.3. ČLENĚNÍ FOREM PLATEBNÍHO STYKU	24
1.3.1. <i>Pojem platební styk</i>	24
1.3.2. <i>Formy platebního styku</i>	24

2. KAPITOLA

BĚŽNÝ ÚČET – ZÁKLADNA PLATEBNÍHO STYKU	27
--	----

Úvod	27
2.1. DOKUMENTACE KE ZŘÍZENÍ BĚŽNÉHO ÚČTU	28
2.1.1. <i>Klient a klientská dokumentace</i>	28
2.1.2. <i>Klientská dokumentace ke zřízení běžného účtu</i>	30
2.1.3. <i>Podpisový vzor k účtu</i>	44
2.1. SMLOUVA O ZŘÍZENÍ A VEDENÍ BĚŽNÉHO ÚČTU	47
2.2.1. <i>Náležitosti smlouvy</i>	47
2.2.2. <i>Změny údajů ve smlouvě a podpisových vzorech</i>	48
2.2.3. <i>Úmrtí majitele účtu jako zvláštní situace</i>	51
2.3. ZRUŠENÍ BĚŽNÉHO ÚČTU	54
2.3.1. <i>Zrušení běžného účtu z podnětu majitele účtu</i>	55
2.3.2. <i>Zrušení běžného účtu z podnětu banky</i>	56
2.3.3. <i>Zrušení běžného účtu likvidací právnické osoby</i>	57
2.3.4. <i>Zrušení běžného účtu z důvodu prohlášení konkurzu</i>	58
2.1. HLEDISKA VEDENÍ ÚČTŮ	59
2.4.1. <i>Účetní hledisko</i>	59
2.4.2. <i>Daňové hledisko</i>	60
2.4.3. <i>Hledisko identifikace</i>	63
2.4.4. <i>Hledisko pojištění vkladů</i>	66

Druhá část

3. KAPITOLA	70
NEDOKUMENTÁRNÍ INSTRUMENTNY PLATEBNÍHO STYKU	70
Úvod.....	70
3.1. VYBRANÉ POJMY PLATEBNÍHO STYKU	70
3.1.1. <i>Převádějící instituce</i>	71
3.1.2. <i>Příkazce a příjemce</i>	71
3.1.3. <i>Převod</i>	71
3.1.4. <i>Přeshraniční převod</i>	72
3.1.5. <i>Příkaz k převodu</i>	72
3.1.6. <i>Den účinnosti příkazu k převodu</i>	73
3.1.7. <i>Informační povinnosti převádějící instituce</i>	73
3.1.8. <i>Bankovní pracovní den</i>	75
3.2. NÁSTROJE PLATEBNÍHO STYKU	75
3.2.1. <i>Příkaz k úhradě</i>	76
3.2.2. <i>Příkaz k inkasu</i>	82
3.2.3. <i>Hromadný příkaz k úhradě/inkasu</i>	83
3.2.4. <i>Trvalý příkaz k úhradě/inkasu</i>	84
3.2.5. <i>Platební příkaz pro zahraniční platební styk (Payment Order)</i>	84
3.3 ŠEKY	89
3.3.1. <i>Šekové zákony a instituty</i>	89
3.3.2. <i>Náležitosti šeků</i>	90
3.3.3. <i>Druhy šeků</i>	91
3.3.4. <i>Operace prováděné se šeky</i>	95
3.3.6. <i>Způsoby inkasa šeků</i>	97
3.3.6. <i>Užívání šeků v praxi</i>	97
3.3.7. <i>Používání šeků v České republice</i>	98
3.3.8. <i>Ostatní ustanovení o šeků</i>	100
3.4. DALŠÍ SLUŽBY BEZHOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU	101
3.4.1. <i>Rezervování prostředků</i>	101
3.4.2. <i>Blokování prostředků</i>	102
3.4.3. <i>Expresní převody</i>	102
3.4.4. <i>Částečné úhrady</i>	102
3.4.5. <i>Přednostní platby</i>	103
3.4.6. <i>Vedení kartotéky plateb před lhůtou splatnosti (tzv. K1)</i>	103
3.4.7. <i>Vedení kartotéky plateb po lhůtě splatnosti (tzv. K2)</i>	103
3.4.8. <i>Poštovní poukázky</i>	104
4. KAPITOLA	
DOKUMENTÁRNÍ PLATEBNÍ STYK	109
Úvod.....	109
4.1 PŘÍPRAVA A PRŮBĚH KONTRAKTŮ	110
4.2 DOKUMENTY POUŽÍVANÉ PŘI DOKUMENTÁRNÍCH PLATBÁCH	112
4.2.1 <i>Základní členění a charakteristika dokumentů</i>	113
4.2.2 <i>Základní popis dokumentů</i>	115
4.3. DODACÍ PODMÍNKY	121
4.3.1 <i>Předpisy upravující dodací podmínky</i>	122
4.3.2 <i>Použití INCOTERMS 2000</i>	123
4.3.3 <i>Přehled dodacích podmínek dle INCOTERMS 2000</i>	124
4.4 DOKUMENTÁRNÍ INKASO	128
4.4.1 <i>Legislativní úprava dokumentárních inkas</i>	129
4.4.2 <i>Druhy inkas</i>	132
4.4.3 <i>Zpracování dokumentárního resp. směnečného inkasa</i>	135

4.5 DOKUMENTÁRNÍ AKREDITIV	138
4.5.1 Legislativní úprava dokumentárních akreditiv	138
4.5.2 Druhy dokumentárních akreditiv	144
4.5.3 Zpracování dokumentárního akreditivu	152
4.6. SMĚNKY	159
4.6.1 Legislativní úprava směnečné praxe	160
4.6.2 Druhy směnek	164
4.6 BANKOVNÍ ZÁRUKY	170
4.7.1 Legislativní úprava bankovních záruk	171
4.7.2 Druhy bankovních záruk	173
4.7.3 Zpracování bankovních záruk	176
5. KAPITOLA	
PLATEBNÍ STYK A FINANCOVÁNÍ OBCHODU	181
ÚVOD	181
<i>Legislativní úprava podpory exportu v rámci financování obchodu</i>	182
<i>Podpora exportu</i>	182
5.1 FINANCOVÁNÍ DOKUMENTÁRNÍHO INKASA	183
<i>Účastníci financování dokumentárního inkasa</i>	184
<i>Výhody financování dokumentárního inkasa</i>	184
5.2 FINANCOVÁNÍ DOKUMENTÁRNÍHO AKREDITIVU	184
<i>Účastníci financování dokumentárního akreditivu</i>	185
<i>Výhody financování dokumentárního akreditivu</i>	185
5.3 ESKONT SMĚNEK	185
<i>Předpisy upravující oblast eskontu směnek</i>	186
<i>Účastníci eskontní operace</i>	186
<i>Využití a výhody eskontu směnek</i>	186
<i>Průběh eskontní operace</i>	186
5.4 FORFAITING 188	
<i>Předpisy upravující oblast forfaitingu</i>	188
<i>Účastníci forfaitové operace</i>	188
<i>Použití forfaitingu</i>	189
<i>Výhody forfaitingu</i>	189
<i>Nevýhody forfaitingu</i>	189
<i>Členění forfaitingu z hlediska realizace odkupu</i>	190
5.4 FACTORING 193	
<i>Předpisy upravující oblast factoringu</i>	193
<i>Účastníci factoringové operace</i>	194
<i>Členění factoringu</i>	194
<i>Použití factoringu</i>	195
<i>Výhody factoringu</i>	196
5.5 EXPORTNÍ ODBĚRATELSKÝ ÚVĚR	197
<i>Předpisy upravující odběratelské úvěry</i>	197
<i>Účastníci operace realizované na bázi exportního odběratelského úvěru (Buyer's Credit)</i>	197
<i>Použití exportního odběratelského úvěru</i>	198
<i>Výhody exportního odběratelského úvěru</i>	198
5.6 EXPORTNÍ ÚVĚROVÁ LINKA	199
<i>Předpisy upravující úvěrové linky</i>	199
<i>Účastníci operace realizované na bázi úvěrové linky (Credit Line nebo "Tailor Made" Credit Line)</i>	199
<i>Použití úvěrové linky</i>	199
<i>Výhody úvěrové linky</i>	200

Třetí část

6. KAPITOLA

HOTOVOSTNÍ PLATEBNÍ STYK V ČR..... 205

Úvod.....	205
6.1 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA HOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU	206
6.2 ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA.....	207
6.2.1 <i>Legislativní úprava</i>	207
6.2.2 <i>ČNB a evropské měnové instituce</i>	209
6.3 ČR A EURO 210	
6.4 PENĚŽNÍ OBĚH V ČR	211

7. KAPITOLA

PENÍZE V ČR..... 213

Úvod.....	213
7.1 MINCE V ČR	214
7.1.1 <i>Přehled platných mincí ČR</i>	214
7.1.2 <i>Stupně zachovalosti mincí</i>	214
7.1.3 <i>Ražba mincí</i>	215
7.2 BANKOVKY V ČR.....	216
7.2.1 <i>Přehled platných bankovek ČR</i>	216
7.2.2 <i>Stupně zachovalosti bankovek</i>	217
7.2.3 <i>Tisk bankovek</i>	218
7.3 OCHRANNÉ PRVKY BANKOVEK.....	220
7.3.1 <i>Ochranné prvky</i>	220
7.3.2 <i>České bankovky a jejich ochranné prvky</i>	223
7.3.3 <i>Eurobankovky a jejich ochranné prvky</i>	227
7.3.4 <i>Realizace eurobankovek a jejich srovnání s českými bankovkami</i>	228
7.4 PRAVIDLA PRO NAKLÁDÁNÍ S HOTOVOSTÍ.....	231
7.4.1 <i>Legislativní úprava</i>	231
7.4.2 <i>Realizace pravidla o podmínkách reprodukcí bankovek a mincí</i>	232
7.4.3 <i>Realizace pravidla o poskytování náhrad za bankovky a mince</i>	232
7.4.4 <i>Padělky</i>	234
7.4.5 <i>Dotace a odvody hotovosti</i>	236

Čtvrtá část

9. KAPITOLA

VÝZNAM A FUNKCE MEZIBANKOVNÍHO
PLATEBNÍHO STYKU V ČESKÉ REPUBLICE 253

Úvod.....	253
9.1. PŘEDPOKLADY VYTVOŘENÍ PLATEBNÍHO SYSTÉMU	254
9.1.1. <i>Právní východiska</i>	254
9.1.2. <i>Platební systém</i>	254
9.2. HISTORIE VZNIKU ZÚČTOVACÍHO CENTRA ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY.....	258
9.3. PŘEDPOKLADY FUNKOVÁNÍ PLATEBNÍHO SYSTÉMU CERTIS.....	259
9.3.1. <i>Zásady mezibankovního platebního styku</i>	260
9.3.2. <i>Základní předpoklad fungování systému</i>	260
9.4. BANKOVNÍ SPOJENÍ V TUZEMSKÉM PLATEBNÍM STYKU.....	263
9.4.1. <i>Struktura bankovního spojení</i>	263
9.4.2. <i>Struktura čísla účtu v systému ABO</i>	265

10. KAPITOLA

ZÚČTOVÁNÍ..... 267

ÚVOD	267
10.1. TUZEMSKÝ MEZIBANKOVNÍ PLATEBNÍ STYK	267
10.1.1. <i>Lhůty pro zpracování platebních příkazů</i>	268
10.1.2. <i>Oprava bankou chybně natypovaných položek – tzv. opravné zúčtování</i> ...	272
10.2. POPIS A PRŮBĚH ZÚTOVACÍCH TRANSAKČÍ V RÁMCI ZÚTOVACÍHO CENTRA ČNB	276
10.3. POPIS PRŮBĚHU ZÚTOVACÍCH TRANSAKČÍ V ZAHRANIČNÍM PLATEBNÍM STYKU	280
10.3.1. <i>Podmínky pro zřízení a vedení nostro účtu</i>	280
10.3.2. <i>Valuta zpracování</i>	282
10.3.3. <i>Lhůty zúčtování platby</i>	283
10.3.4. <i>Reklamacie a opravné zúčtování</i>	283
11. KAPITOLA	
S.W.I.F.T.	285
ÚVOD	285
11.1. S.W.I.F.T. – SPOLEČNOST PRO CELOSVĚTOVOU MEZIBANKOVNÍ FINANČNÍ TELEKOMUNIKACI	286
11.1.1. <i>Přednosti telekomunikační sítě S.W.I.F.T.</i>	286
11.1.2. <i>Rozvoj a přínosy swiftové sítě</i>	286
11.1.3. <i>SWIFT a Česká republika</i>	292
11.2. SWIFTOVA ZPRÁVA	293
11.2.1. <i>Členění swiftových zpráv</i>	293
11.2.2. <i>Obsah swiftové zprávy</i>	294
11.2.3. <i>Swiftové adresy</i>	295
11.3. POUŽITÍ SWIFTOVÉ ZPRÁVY V PLATEBNÍM STYKU	296
Pátá část	
12. KAPITOLA	
BANKOVNÍ TAJEMSTVÍ	299
ÚVOD	299
12.1. OBSAH POJMU BANKOVNÍ TAJEMSTVÍ	300
12.2. POVINNOST BANKY PODAT INFORMACE	301
12.3. POVINNOST BANKY SPOJENÁ S VÝKONEM ROZHODNUTÍ PŘIKÁZÁNÍM POHLEDÁVKY Z ÚČTU KLIENTA	305
12.4. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ O PŘÍJEMCI OMYLEM POUKÁZANÉ ÚHRADY	306
Šestá část	
13. KAPITOLA	
PLATEBNÍ STYK V EVROPSKÉ UNII	311
ÚVOD	311
13.1. POLITICKO-HOSPODÁŘSKÁ VÝCHODISKA VNÍKU HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNIE	312
13.2. PRÁVNÍ VÝCHODISKA PLATEBNÍHO STYKU	315
13.2.1. <i>Směrnice č. 97/5/ES</i>	316
13.2.2. <i>Směrnice č. 98/26/ES</i>	319
13.2.3. <i>Nařízení 2560/2001/ES</i>	319
13.3. REALIZACE PLATEBNÍHO STYKU V ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE	320
13.3.1. <i>Hlavní možnosti zúčtování přeshraničních převodů v EUR</i>	320
13.3.2. <i>IBAN a BIC – podstatné náležitosti přeshraničního platebního příkazu</i> ...	321
13.3.3. <i>Systém korespondenčních vztahů</i>	323
13.3.4. <i>Systém TARGET</i>	324
13.3.5. <i>Evropský clearingový systém (ECS) – EURO 1</i>	325

OBSAH

13.3.6. Další zúčtovací systémy	326
13.4. JEDNOTNÝ EUROVÝ PLATEBNÍ PROSTOR	328
14. KAPITOLA	.....
MIMOSODNÍ UROVNÁNÍ SPORŮ	
VE VYBRANÝCH OBLASTECH BANKOVNÍ ČINNOSTI	331
ÚVOD	331
14.1. ČESKÁ REPUBLIKA PŘED VSTUPEM DO EVROPSKÉ UNIE	332
14.2. ZKUŠENOSTI ZE ZAHRANIČÍ – VELKÁ BRITÁNIE	333
14.3. PŘEDMĚT ÚPRAVY	337
14.4. ŘÍZENÍ PŘED ARBITREM	338
14.5. OSTATNÍ ÚKONY FINANČNÍHO ARBITRA	340
14.6. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRACE	341
Klíč ke cvičením	345
Literatura	363
Seznam příloh	331